

Rada Europejska przyjmuje nowy wieloletni budżet UE i fundusz odbudowy

Melchior Szczepanik

Po trwających ponad 90 godzin negocjacjach 21 lipca Rada Europejska (RE) osiągnęła kompromis w kwestii wieloletnich ram finansowych UE na lata 2021–2027 (WRF) i funduszu odbudowy „Przyszłe Pokolenie UE” (PP).

Jakie są główne elementy porozumienia?

Szefowie państw i rządów zdecydowali o pomniejszeniu WRF o ponad 25 mld euro (2%) w stosunku do propozycji Komisji Europejskiej (KE) z maja br. Ostatecznie wieloletni budżet będzie opiewał na 1074 mld euro. RE zaakceptowała też projekt Komisji zakładający stworzenie funduszu odbudowy poprzez zaciągnięcie pożyczek na rynkach finansowych. Zdecydowano jednak o redukcji części przeznaczonej na pomoc bezzwrotną dla państw członkowskich z 500 do 390 mld euro. Oznacza to cięcia budżetów niektórych polityk unijnych, które miały być dofinansowane z PP (m.in. współpracy w zakresie ochrony zdrowia). Więcej pieniędzy będzie dostępnych w formie pożyczek (360 mld zamiast 250 mld). Środki z funduszu mają umożliwić walkę z kryzysem gospodarczym spowodowanym pandemią i jednocześnie pomóc w realizacji strategii zielonej i cyfrowej transformacji, będących kluczowymi zamierzeniami KE w tej kadencji.

Co osiągnęły główne koalicje państw podczas negocjacji?

Koalicji państw Europy Południowej, wspieranej przez Francję i Niemcy, udało się przekonać grupę państw Europy Północnej (tzw. oszczędnych) do zaakceptowania, by znaczną część funduszu odbudowy – choć mniejszą niż pierwotnie planowano – stanowiły bezzwrotne dotacje. Państwa „oszczędne” uzyskały w zamian zgodę na modyfikację procedury zatwierdzania wypłat pomocy finansowej. Warunkiem jej otrzymania, obok realizacji celów dotyczących klimatu i cyfryzacji, będzie przede wszystkim przygotowanie planu reform mających poprawić kondycję ekonomiczną danego państwa. Ponadto wypłata środków będzie uzależniona nie tylko od zgody KE, ale także uzyskania

większości kwalifikowanej w Radzie UE. „Oszczędnym” nie udało się jednak przekonać partnerów, by w tej kwestii wymagana była jednomyślność. Uzyskały natomiast zwiększenie przysługujących im rabatów, co oznacza, że ich składki do unijnego budżetu będą niższe.

Co porozumienie oznacza dla Unii?

Osiągnięcie kompromisu w kwestii WRF i PP w niecałe dwa miesiące po przedstawieniu propozycji przez KE daje szansę na relatywnie szybkie uruchomienie środków z PP i zachowanie ciągłości finansowania polityk unijnych w ramach WRF. Szczególne powody do zadowolenia mają Niemcy, sprawujące przewodnictwo w UE, dla których zbudowanie porozumienia w kwestiach finansowych było najważniejszym zadaniem. Decyzja RE zwiększa prawdopodobieństwo stworzenia nowych zasobów własnych Unii, na które miałyby się złożyć wpływy z nowych podatków (m.in. podatku cyfrowego i granicznego podatku węglowego). W procesie oceny krajowych planów odbudowy rośnie rola państw członkowskich kosztem KE.

Co porozumienie oznacza dla Polski?

Fundusz odbudowy, nawet w okrojonej formie, zapewni dodatkowe środki dla polityki spójności i wspólnej polityki rolnej, co jest zgodne z polskimi postulatami. Niekorzystnym rozstrzygnięciem są cięcia Funduszu Sprawiedliwej Transformacji (z 40 na 17,5 mld euro), którego głównym beneficjentem ma być Polska. Ponadto środki dla państw, które nie zobowiązały się do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. będą ograniczone o połowę do momentu przyjęcia tego zobowiązania. Choć rząd RP przeciwstawiał się powiązaniu wypłat funduszy z oceną

KOMENTARZ PISM

praworządności, RE uznała, że w przypadku stwierdzenia naruszeń zagrażających prawidłowemu wykorzystaniu środków unijnych, Komisja, za zgodą większości kwalifikowanej w Radzie, będzie mogła podjąć działania dyscyplinujące. Szczegóły tej procedury będą jeszcze przedmiotem negocjacji.

Czy Parlament Europejski i parlamenty państw członkowskich zaakceptują porozumienie?

Choć ograniczenie WRF i środków na dotacje jest niezgodne ze stanowiskiem PE, cięcia nie są na tyle głębokie, by można

było przypuszczać, że większość parlamentarzystów będzie gotowa odrzucić stanowisko szefów państw i rządów. Ponadto porozumienie realizuje inne postulaty izby: powiązanie wypłaty środków z oceną stanu praworządności i zobowiązanie do stworzenia nowych zasobów własnych, które mają umożliwić spłatę długu. Akt prawny upoważniający KE do zaciągnięcia pożyczek będzie wymagał aprobaty parlamentów państw członkowskich. Można jednak założyć, że żaden z nich nie będzie chciał kwestionować porozumienia przyjętego jednogłośnie przez rządy.